

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL SEIMO NARĖS RIMANTĖS ŠALAŠEVIČIŪTĖS 2022 M. BALANDŽIO 12 D.
PASIŪLYMO DĖL TEISĖJŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1011 3
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-285(2) IR SEIMO NARIŲ
RIMANTĖS ŠALAŠEVIČIŪTĖS IR LINO KUKURAIČIO 2022 M. BALANDŽIO 20 D.
PASIŪLYMO DĖL TEISĖJŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1011 3
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-285(3)
(TAP-22-1427(2)(22-9538(4))**

2022-10-13 Nr. NV-2947
Vilnius

Rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM).

Tikslas: pateikti Vyriausybės išvadą (pritarti tikslui, tačiau nesvarstyti) dėl Seimo narių R. Šalaševičiūtės ir L. Kukuraičio 2022 m. balandžio 20 d. pasiūlymo projektui Nr. XIVP-285(3), kuriuo siūloma teisėjų valstybinę pensiją apskaičiuoti iš teisėjo nurodytų paeiliui dirbtų 5 metų gauto darbo užmokesčio vidurkio, jeigu, skaičiuojant pensiją iš paskutinių 5 metų, ji yra mažesnė dėl aplinkybių, nepriklausančių nuo teisėjo valinių veiksmų, taip pat dėl 2022 m. balandžio 12 d. pasiūlymo, kuris buvo atsiimtas.

Esama situacija:

- teisėjų valstybinės pensijos skiriamos senatvės pensijos amžiaus sulaukusiems ir nustojusiems dirbti teisėjams, turintiems ne mažesnę kaip 5 metų teisėjo darbo stažą. Teisėjo valstybinę pensiją apskaičiuojama iš paskutinių 5 metų teisėjo darbo užmokesčio vidurkio ir skiriama: turintiems ne mažesnę kaip 20 metų teisėjo darbo stažą – 45 proc. šio dydžio; 15 ir daugiau metų – 35 proc.; 10 ir daugiau – 20 proc.; 5 ir daugiau – 10 proc. Teisėjų valstybinės pensijos mokamos iš valstybės biudžeto, jas skiria ir moka Nacionalinė teismų administracija. 2022 m. I ketv. valstybinės pensijos buvo mokamos 279 gavėjams, vidutinis teisėjų valstybinės pensijos dydis – 1 054,04 Eur.
- šiuo metu galiojantis Teisėjų valstybinių pensijų įstatymas nustato tik vieną pagrindą – senatvės pensijos amžių. Vyriausybė 2021 m. gegužės 12 d. nutarimu Seimui yra teikusi išvadą dėl Seimo narių A. Širinskienės ir R. Šalaševičiūtės įstatymo projekto Nr. XIVP-285 (buvo siūloma skirti valstybines pensijas teisėjams, pripažintiems nedarbingais ar iš dalies darbingais, netekusiais 60 proc. ir daugiau darbingumo), kurioje iš esmės pritarė projekto siekiui suvienodinti valstybinių pensijų skyrimo sąlygas, tačiau pasiūlė Seimui nesvarstyti šio projekto, nes: 1) valstybinių pensijų sistema apima įvairias profesines ir socialines grupes, kurioms valstybinės pensijos skiriamos skirtingomis sąlygomis ir mokamos skirtingo dydžio, dėl to valstybinių pensijų sistema yra nenuosekli. Siūlymas yra fragmentiškas, neatitinka teisėkūros efektyvumo principo; 2) Vyriausybė, siekdama kompleksiškai spręsti valstybinių pensijų sistemos problemas, programos įgyvendinimo plane yra numačiusi „sistemiškai peržiūrėti teisės aktus, reglamentuojančius valstybines pensijas, rentas, kompensacines išmokas“ ir Seimui iki 2023 m. II ketv. pateikti sisteminius siūlymus dėl valstybinių pensijų ir kitų iš valstybės biudžeto mokamų pensinio pobūdžio išmokų sistemos tobulinimo.
- Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetas yra registravęs projektą Nr. XIVP-285(3), kuriuo siūloma suteikti teisę gauti valstybinę pensiją teisėjams, kurie yra atleisti iš teisėjo pareigų dėl

sveikatos būklės, kai suseraga nepagydoma ar kita ilgalaikė liga, kliudančia eiti teisėjo pareigas. Vyriausybės išvados yra paprašyta tik dėl Seimo narių registruotų pasiūlymų šiam projektui.

Esmė:

1. Nutarimo projektu siūloma **pritarti pasiūlymo** dėl įstatymo projekto Nr. XIVP-285(3) **tikslui** – nustatyti teisinį reguliavimą, kuris užtikrintų socialiai teisingą teisėjų valstybinių pensijų dydžio apskaičiavimo tvarką, **tačiau pasiūlyti Seimui nesvarstyti šio pasiūlymo**, nes valstybinių pensijų sistema apima įvairias profesines ir socialines asmenų grupes, kurioms įvairiomis sąlygomis skiriamos skirtingo dydžio valstybinės pensijos, valstybinių pensijų sistema yra nenuosekli ir šis siūlymas yra fragmentiškas, juo būtų nustatyta dar viena išimtis valstybinių pensijų sistemoje.

2. Vyriausybė, siekdama užtikrinti nuoseklų valstybinių pensijų sistemos tobulinimą ir atsižvelgdama į Vyriausybės programoje įtvirtintą siekį užtikrinti teisėkūros kokybę, 2022 m. I ketv. pradėjo sistemine teisės aktų, reglamentuojančių valstybines pensijas, rentas, kompensacines išmokas peržiūrą, ir **siūlymai dėl pakeitimų, tame tarpe ir dėl teisėjų valstybinių pensijų dydžio apskaičiavimo, Seimui bus pateikti iki 2023 m. II ketvirčio.**

3. Atkreipti Seimo dėmesį į tai, kad Seimo narė R. Šalaševičiūtė pasiūlymą dėl įstatymo projekto Nr. XIVP-285(2) atsiėmė, todėl išvada dėl jo nebus teikiama.

Atitiktis Vyriausybės programai: atitinka Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano 3.3.9 p. – „sistemiškai peržiūrėti teisės aktus, reglamentuojančius valstybines pensijas, rentas, kompensacines išmokas“.

Vyriausybės išvados pateikimo Seimui terminas – iki 2022 m. liepos 6 d.

Derinimas: Projektas svarstytas 2022-08-23 tarpinstituciniame pasitarime ir patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Teisingumo ministerijos pastabas. Patikslinus Vyriausybės poziciją, projektas pakartotinai derintas su Finansų ministerija (be pastabų), Teisingumo ministerija (į pastabas atsižvelgta) ir Nacionaline teismų administracija (mano, kad teisėjai, kaip viena iš valstybines pensijas gaunančių grupių, yra be pagrindo diskriminuojami, t. y. dėl pablogėjusios sveikatos būklės ar susirgę nepagydoma ar kita ilgalaikė liga, kliudančia eiti teisėjo pareigas, neturi teisės aktuose nustatytų tokių socialinių garantijų, kokias turi kiti valstybinių pensijų gavėjai. NTA nuomone, teisinio reguliavimo pokyčiai turėtų būti vykdomi kaip įmanoma operatyviau, jų neatidedant).

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome nutarimo projektą **svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje.**

Socialinės politikos grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė